Algebra 2

Luka Horjak (lukahorjak@student.uni-lj.si)

5. november 2021

Kazalo

2 Primeri grup in kolobarjev

2.1 Cela števila

Izrek 2.1.1 (Osnovni izrek o deljenju)**.** Naj bo $m \in \mathbb{Z}$ in $n \in \mathbb{N}$. Potem obstajata taki enolični števili q in r, za kateri je

$$m = qn + r \quad \text{in} \quad 0 \leq r < n.$$

Dokaz. Naj bo

$$S = \{k \in \mathbb{Z} \mid kn \leq m\}.$$

S je navzgor omejena, zato ima največji element q, ki ustreza zgornjim pogojem. □

Posledica 2.1.1.1. Podmnožica H aditivne grupe $\mathbb{Z}$ je podgrupa natanko tedaj, ko je H oblike $n\mathbb{Z}$ za $n \in \mathbb{N}_0$.

Dokaz. $n\mathbb{Z}$ je očitno grupa za vsak n, opazimo pa, da najmanjši naravni element H deli vse ostale. □

Definicija 2.1.2. $d \in \mathbb{N}$ je *največji skupni delitelj* celih števil m in n, če $d \mid n$, $d \mid m$ in vsak skupni delitelj m in n deli tudi d. Označimo $d = \gcd(m, n)$.

Trditev 2.1.3. Naj bo G aditivna grupa in $H, K \leq G$. Potem je tudi

$$H + K = \{h + k \mid h \in H \wedge k \in K\}$$

podgrupa G.

Dokaz. The proof is obvious and need not be mentioned. □

Posledica 2.1.3.1. Za vse pare celih števil m in n, ki nista obe 0, obstaja enoličen največji skupni delitelj, ki je oblike

$$d = mx + ny$$

za neka $x, y \in \mathbb{Z}$.

Dokaz. Grupa $n\mathbb{Z} + m\mathbb{Z}$ je grupa oblike $d\mathbb{Z}$. □

Definicija 2.1.4. Če je $\gcd(m, n) = 1$ pravimo, da sta si m in n *tuji*.

Lema 2.1.5 (Evklid)**.** Naj bo $p \in \mathbb{P}$ in $m, n \in \mathbb{Z}$. Potem velja

$$p \mid m \cdot n \implies p \mid n \vee p \mid m.$$

Dokaz. Če $p \nmid m$, je $\gcd(p, m) = 1$, zato obstajata taka x in y, da je

$$px + my = 1.$$

Sledi, da je

$$p \cdot \left(nx + \frac{mn}{p}\right) = n.$$ □

Stvarno kazalo